

Sygn. akt *I ACa 1078/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Karol Ratajczak

Sędziowie: Mikołaj Tomaszewski,

Bogdan Wysocki /spr./

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Dubrowska-Jurewicz

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2021 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. J., K. J., P. J.**

przeciwko (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 października 2019 r. sygn. akt XII C 930/19

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I., w części rozstrzygającej o odsetkach, w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki M. J. odsetki ustawowe za opóźnienie: od kwoty 1.333,34 zł za okres od dnia 8 lutego 2019 r. do dnia 23 kwietnia 2019 r. oraz od kwoty 50.944,43 zł za okres od dnia 24 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie oddala;

b) w punkcie II., w części rozstrzygającej o odsetkach, w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda K. J. odsetki ustawowe za opóźnienie: od kwoty 333,33 zł za okres od dnia 8 lutego 2019 r. do dnia 23 kwietnia 2019 r. oraz od kwoty 12.736,11 zł za okres od dnia 24 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie oddala;

c) w punkcie III., w części rozstrzygającej o odsetkach, w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. J. odsetki ustawowe za opóźnienie: od kwoty 333,33 zł za okres od dnia 8 lutego 2019 r. do dnia 23 kwietnia 2019 r. oraz od kwoty 12.736,11 zł za okres od dnia 24 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie oddala;

2. w pozostałej części apelację oddala;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 712 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym po ich wzajemnym stosunkowym rozdzieleniu

Mikołaj Tomaszewski Karol Ratajczak Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 lutego 2014 r. wniesionym do Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, **powodowie M. J. i W. J.** wnieśli o zasądzenie od **pozwanego (...) sp. z o.o. w P.** kwoty 11.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty – tytułem odszkodowania w związku z umiejscowieniem ich nieruchomości w utworzonej strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych jak i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. jako właściwego miejscowo i rzeczowo do jej rozpoznania.

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 stycznia 2015 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie od powodów na jego rzecz kosztów postępowania.

W piśmie z dnia 20 lipca 2015 r. powodowie sprecyzowali, że na ich roszczenie składa się roszczenie z tytułu spadku wartości rynkowej nieruchomości w szacunkowej kwocie 9.500 zł oraz roszczenie tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości w związku z przekroczeniem norm hałasu w kwocie szacunkowej 2.000 zł – zastrzegając sobie przy tym prawo do rozszerzenia powództwa w zakresie obu roszczeń, stosownie do wartości wynikających z opinii biegłych.

W piśmie z dnia 4 grudnia 2017 r. powodowie rozszerzyli żądanie z tytułu spadku wartości rynkowej nieruchomości do kwoty 39.524 zł, a w piśmie z dnia 7 lutego 2018 r. wnieśli o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wcześniejszej niż wskazywali poprzednio tj. od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty.

W dalszych pismach procesowych strony co do zasady podtrzymywały swoje stanowiska procesowe. Pozwany wniósł także o oddalenie rozszerzonych żądań pozwu.

Wyrokiem częściowym z dnia 28 marca 2018 r., odnoszącym się do żądania z tytułu spadku wartości rynkowej nieruchomości, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 39.524 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i dalej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1); oddalił powództwo o zapłatę ustawowych odsetek od kwoty 39.524,00 zł za okres przed 27 marca 2014 r. (pkt 2). **Wyrokiem z dnia 21 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu** oddalił apelację pozwanego i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pismem z dnia 9 kwietnia 2019 r. powodowie rozszerzyli powództwo w zakresie żądania, dotyczącego nakładów związanych z rewitalizacją akustyczną nieruchomości do kwoty 76.416,65 zł z odsetkami od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. W związku z kwotą rozszerzenia powództwa, przekraczającą 75.000 zł i tym samym powodującą zmianę właściwości sądowej, powodowie wnieśli o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości, również w zakresie, w którym zostało one rozszerzone pismem powodów z dnia 9 kwietnia 2019 r.

Postanowieniem z dnia 17 maja 2019 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Pismem z dnia 20 sierpnia 2019 r. pełnomocnik powodów poinformował, że w dniu 5 czerwca 2019 r. zmarł powód W. J.. Spadek po nim odziedziczyli na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia, sporządzonego w Kancelarii Notarialnej A. R. w dniu 13 czerwca 2019 r.: w 1/3 części żona (powódka) M. J., w 1/3 syn K. J. i w 1/3 syn P. J.. Nowi powodowie podtrzymali dotychczasowe stanowisko i wnieśli o to, aby dochodzone roszczenie zostało zasądzone w sposób solidarny.

Na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2019 r. powodowie wnieśli o zasądzenie dochodzonego roszczenia zgodnie z udziałami spadkowymi.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 7 października 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. J. kwotę 50.944,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i dalej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I); zasądził od pozwanego na rzecz powoda K. J. kwotę 12.736,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i dalej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt II); zasądził od pozwanego na rzecz powoda P. J. kwotę 12.736,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i dalej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt III); kosztami postępowania obciążył w całości pozwanego i z tego tytułu: a) zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 10.029,64 zł; b) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.904,80 zł (pkt IV).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

W P. zlokalizowane jest lotnisko P. – Ł., które jest własnością (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Lotnisko to powstało przed I wojną światową i jest najstarszym lotniskiem w Polsce. W okresie transformacji ustrojowej przystąpiono do modernizacji lotniska. W 1997 roku utworzono pozwaną spółkę. Pozwany przystąpił do modernizacji lotniska i w 2001 roku oddał do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nowoczesną płytę postojową. Od 2008 roku lotnisko jest przystosowane do obsługi ruchu lotniczego w strefie S.. W kilku ostatnich latach wzrosło zapotrzebowanie na usługi lotnicze obsługiwane przez (...). W 2000 roku z portu skorzystało (...) pasażerów i zanotowano wówczas (...) operacji lotniczych, natomiast w 2008 roku liczba pasażerów wyniosła już (...) przy (...) operacjach lotniczych. W 2012 roku liczby te wynosiły odpowiednio (...) i (...).

W związku z planowaną rozbudową i modernizacją portu lotniczego w lipcu 2010 roku został przygotowany raport o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”, w której stwierdzono konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska. Decyzja ta we wskazanym zakresie została utrzymana w mocy przez Decyzję Generalnego Dyrektora Ochrony środowiska z dnia 7 grudnia 2011 r.

30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Uchwała weszła w życie 28 lutego 2012 r. Utworzyła ona obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar

od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt (1), a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wprowadzono ponadto wymagania techniczne, dotyczące budynków położonych w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Nadto w uchwale wskazano, że w strefie zewnętrznej: (a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, (b) dopuszcza się rozbudowę, odbudowę oraz nadbudowę istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, (c) zabrania się tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk. W uchwale dla strefy zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania nie przewidziano podwyższonych wymagań technicznych dla budynków mieszkalnych.

Powódka M. J. i jej małżonek W. J. (pierwotnie powód) byli w ramach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W dniu 5 czerwca 2019 r. powód W. J. zmarł. Spadek po nim odziedziczyli na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia, sporządzonego w Kancelarii Notarialnej A. R. w dniu 13 czerwca 2019 r. rep. A nr 1088/2019: w 1/3 części żona (powódka) M. J., w 1/3 syn K. J. i w 1/3 syn P. J.. (...) dotychczasowych powodów stali się – obok ich matki M. J. jako powódki – nowymi powodami w sprawie.

Nieruchomość powodów znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania.

Z uwagi na położenie na (...) ograniczonego (...) doszło do utraty wartości rynkowej nieruchomości powodów na poziomie 39.524,00 zł. Zmiana ta jest wynikiem reakcji rynku na fakt utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, co wywarło i wywiera wpływ na zachowania uczestników rynku nieruchomości, uświadamiając im przyczynę jego utworzenia, co skutkuje niższymi cenami uzyskiwanymi za nieruchomości położone w ramach obszaru ograniczonego użytkowania w porównaniu do cen uzyskiwanych za podobne nieruchomości położone poza tym obszarem.

Nadto nieruchomość powodów, podlegająca ekspozycji nadmiernego hałasu w środowisku, przekraczającego dopuszczalne normy, wymaga zastosowania adaptacji akustycznych na koszt pozwanego. Ustalony zakres zabezpieczeń akustycznych budynku stanowi podstawę do szacowania niezbędnych nakładów.

W budynku powodów należy zwiększyć izolacyjność akustyczną przegród zewnętrznych poprzez wymianę istniejących okien na okna o podwyższonym współczynniku izolacyjności akustycznej. Ze względu na to, że obliczona izolacyjność akustyczna okien zewnętrznych gwarantowana jest jedynie pod warunkiem pozostawienia tych okien w pozycji zamkniętej, zmienione powinny zostać warunki wentylacji grawitacyjnej, istniejącej obecnie w budynku. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest zastosowanie wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej zrównoważonej, która zapewni normowe wymiany powietrza w budynku.

Koszt nakładów koniecznych dla zapewnienia budynkowi mieszkalnemu powodów właściwego klimatu akustycznego to 76.416,65 zł brutto, przy stawce podatku od towarów i usług w kwocie 8%. Nakłady te nie stanowią podwyższenia standardu budynku, a jedynie pozwolą spełnić wytyczne rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wraz z powiązаныmi polskimi normami i zapisami uchwały, wprowadzającej (...) dla lotniska P. – Ł. w P.. Ewentualny brak lub niesprawnie działająca wentylacja i wymiana powietrza w budynku sprawia, że obiekt ten zgodnie z przepisami prawa budowlanego nie nadaje się do użytkowania.

Pismem z dnia 26 lutego 2014 r., złożonym w biurze podawczym pozwanego w dniu 26 lutego 2014 r., powodowie zgłosili pozwanemu swoje roszczenia, wzywając pozwanego do zapłaty.

W sprawie powodowie domagali się odszkodowania za spadek wartości nieruchomości wskazując, że z uwagi na fakt wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P. uchwałą nr (...)Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 października 2012 r. należąca do nich nieruchomość znalazła się w strefie zewnętrznej ww. obszaru. Powodowie domagali się także zasądzenia od pozwanego kwoty związanej z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów. Zgodnie z przepisem art. 317 § 1 k.p.c. Sąd w dniu 28 marca 2018 r. wydał – obecnie już prawomocny - wyrok częściowy, w którym rozstrzygnięte zostało żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów odszkodowania tytułem spadku wartości nieruchomości. Niezależnie od powyższego, do rozpoznania pozostawało roszczenie powodów, domagających się zasądzenia na ich rzecz kwoty 76.416,65 zł z odsetkami od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania, związanego z koniecznością poniesienia nakładów na budynek dla zapewnienia komfortu akustycznego.

W ocenie Sądu powództwo w ww. zakresie znalazło uzasadnienie i zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P. utworzyła obszar ograniczonego użytkowania, co jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że normy hałasu na tym obszarze nie będą dotrzymane, a więc budynki wymagają szczególnej ochrony akustycznej. Jak stanowi § 9 uchwały, w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się następujące wymagania techniczne dotyczące budynków: (1) w strefie zewnętrznej - zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, (2) w strefie wewnętrznej - zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Powołana wyżej uchwała sejmiku województwa wprowadziła zatem obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej wyłącznie w strefie wewnętrznej. W strefie zewnętrznej wymagania prawne dotyczą zaś jedynie budynków szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, przy czym zgodnie z § 2 pkt 1 uchwały przez budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży rozumie się w szczególności: szkoły, przedszkola, żłobki, domy dziecka, internaty itp.

Nieruchomość powodów położona jest w strefie zewnętrznej. Na nieruchomości powodów nie znajdują się budynki, o jakich mowa w § 9 pkt 1 uchwały, skoro nieruchomość ta zabudowana jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinny. Zatem powołaną uchwałą nie został nałożony obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego dla nieruchomości powodów. Z uwagi powyższe art. 136 ust. 3 p.o.ś., umożliwiający dochodzenie odszkodowania na pokrycie kosztów niezbędnych dla wypełnienia wymagań akustycznych, nie mógł znaleźć zastosowania w sprawie jako podstawa prawna przyznania powodom odszkodowania. Przepis ten wprost mówi bowiem o kosztach generowanych przez nałożenie w obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych na istniejące budynki. Powyższe w ocenie Sądu wciąż nie wyklucza jednak możliwości przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z koniecznością poniesienia przez powodów nakładów w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego. Nie jest bowiem tak, że uchwała nie przewiduje żadnych ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości mieszkalnych w strefie zewnętrznej.

Zgodnie z art. 144 k.c., właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych. Wprowadzenie strefy ograniczonego użytkowania oznacza, że określone standardy ochrony środowiska (w tym np. w zakresie dopuszczalnych norm hałasu) nie mogą zostać dotrzymane. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania ma więc miejsce zawężenie granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienie wyłącznego władztwa właściciela

względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania emisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. W konsekwencji wprowadzenie takiej strefy nakłada na właścicieli objętych tą strefą nieruchomości obowiązek znoszenia przekroczeń norm ochrony środowiska.

Stanowisko przemawiające za możliwością przyznania odszkodowania na poczet nakładów akustycznych nawet w sytuacji, gdy dana nieruchomość znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania, znajduje swoje odzwierciedlenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 sierpnia 2018 r., sygn. I ACa 1503/17, w którym uznano, że przepis art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie ogranicza roszczenia odszkodowawczego do szkody będącej efektem zmniejszenia wartości nieruchomości. Wręcz przeciwnie, redakcja przepisu wskazuje, że jest to tylko jedna z możliwych szkód, za którą odpowiada pozwany. Jeżeli w świetle opinii biegłych w danej sprawie nie będzie budziło wątpliwości, że oddziaływanie hałasów lotniczych ustalonych dla nieruchomości powodów wymaga dostosowania warunków akustycznych budynku do obowiązujących norm budowlanych, zasadne będzie przyznanie powodowi od pozwanego kwoty pieniężnej na pokrycie kosztów z tym związanych. Gdyby nie ponadnormatywny hałas, któremu powodowie wskutek wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania nie mogą przeciwdziałać, budynek zapewniłby im należytą, zgodną z obowiązującymi normami budowlanymi ochronę akustyczną. Obecnie natomiast dochowanie tych standardów wymaga poczynienia nakładów, a zatem szkoda związana z tymi nakładami niezaprzeczalnie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wprowadzeniem strefy i mieści się w zakresie roszczenia odszkodowawczego uregulowanego w art. 129 ust. 2 p.o.ś. Co znamienne, ustalenie granic obszaru ograniczonego użytkowania miało charakter bardzo orientacyjny i nie zostało ono zweryfikowane późniejszymi pomiarami porealizacyjnymi, dlatego też uznanie żądania odszkodowawczego powodów za niedopuszczalne i bezpodstawne w sytuacji, gdy na nieruchomości przekraczane są normy dotyczące poziomu hałasu, godziłoby w ocenę Sądu w poczucie sprawiedliwości. W świetle powyższego zdaniem Sądu powodowie mogli domagać się nie tylko odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, ale również odszkodowania związanego ze szkodą z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego i to pomimo, że ich nieruchomość znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. Zatem uwzględnienie roszczenia w tym zakresie było uzależnione tylko i wyłącznie od ustalenia, że w wyniku wprowadzenia strefy i w związku ze zwiększonym hałasem z uwagi na obecność i rozwój lotniska budynek powodów nie spełnia powszechnie obowiązujących norm, a w konsekwencji wymaga poczynienia odpowiednich nakładów w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego.

W sprawie dla wykazania istnienia szkody, związanej z koniecznością zapewnienia komfortu akustycznego, niezbędne było więc wydanie opinii przez biegłego z dziedziny akustyki technicznej na okoliczność ustalenia, czy hałas emitowany przez przedsiębiorstwo pozwanego powoduje w stosunku do nieruchomości powodów naruszenie maksymalnych norm hałasu, określonych w przepisach prawa właściwych dla nieruchomości, znajdujących się poza obszarem strefy ograniczonego użytkowania. W rozpoznawanej sprawie okoliczność ta została ustalona przez Sąd na podstawie opinii biegłego sądowego T. W. (1), która wprost wskazała że posesja powodów „podlega ekspozycji nadmiernego hałasu w środowisku, przekraczającego dopuszczalne normy i jak najbardziej wymaga zastosowania adaptacji akustycznych na koszt pozwanego lotniska”. Biegła jednoznacznie wskazała, że źródłem hałasu na terenie nieruchomości powodów są niskie przeloty samolotów, związane z operacjami startu oraz lądowania na płycie lotniska. Słyszalny jest też hałas operacji naziemnych, związanych z operacjami startu oraz lądowania. Stawiane przez pozwanego pod adresem opinii zarzuty okazały się nieuzasadnione, a biegła na rozprawie w dniu 3 października 2016 r. wyczerpująco wyjaśniła, jakie normy zastosowała i dlaczego, a także podała dodatkowe informacje, dotyczące problematyki nawiewników i wentylacji mechanicznej. Zdaniem Sądu materiał opracowany przez biegłego w sposób wyczerpujący porusza konieczne do rozstrzygnięcia sprawy kwestie.

Wobec powyższego Sąd doszedł do przekonania, że dochowanie przez budynek powodów standardów stawianych przez obowiązujące normy akustyczne wymaga poczynienia nakładów. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że źródłem hałasu na terenie nieruchomości powodów jest pozostające w sąsiedztwie lotnisko. W konsekwencji należało

przyjąć, że powodowie wykazali, że wydatki konieczne dla dostosowania budynku do obowiązujących norm pozostają w związku przyczynowym z działalnością pozwanego oraz z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania.

Z uwagi na powyższe koniecznym okazało się wydanie opinii przez biegłego sądowego z dziedziny budownictwa na okoliczność, jaki koszt jest konieczny do poniesienia w celu wykonania modernizacji akustycznej budynku powodów, w zakresie wskazanym w opinii biegłego z dziedziny akustyki technicznej. Biegły sądowy Z. B. (1) wysokość tej szkody – nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku (w postaci wymiany okien oraz wykonania instalacji wentylacyjnej) określił w dwóch wariantach – z wentylacją z nawiewnikami ściennymi w kwocie łącznej 67.377,75 zł netto oraz z wentylacją mechaniczną w kwocie łącznej 70.756,16 zł netto. Zarówno biegły B. jak i biegła K.-W. wskazywali na przyczyny, dla których zasadne było przyjęcie rozwiązania droższego tj. zastosowania systemu wentylacji mechanicznej zamiast wentylacji z nawiewnikami ściennymi.

Znamienne jest, że uszczelniona stolarka eliminuje naturalny sposób wentylacji budynków, stąd potrzeba instalacji systemu, który zapewni doprowadzenie odpowiedniej ilości świeżego powietrza zewnętrznego do budynku, właściwy przepływ powietrza przez pomieszczenia i skuteczne usunięcie zanieczyszczeń, gromadzących się w powietrzu wewnętrznym na zewnątrz. Wentylacja musi być skuteczna przez cały rok, bez względu na temperatury panujące na zewnątrz. Nawiewniki mogą nie spełniać swojego zadania w warunkach wysokich temperatur zewnętrznych w letnim sezonie turystycznym, gdy problem hałasu jest szczególnie dotkliwy. Nadto montaż nawiewników oznacza dziurawienie istniejących murowanych ścian z techniczną trudnością zapewnienia szczelności. Bezpośredni nawiew zimnego powietrza oraz usuwanie ciepłego oznacza straty ciepła. Z powyższych względów najlepszym rozwiązaniem, skutecznym bez względu na pogodę, jest wprowadzenie wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej. (...) wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej zrównoważonej jest korzystniejszy od systemu wentylacji z nawiewnikami ściennymi, gdyż wykazuje on niższe koszty eksploatacji i utrzymania ze względu na częściowy odzysk ciepła z usuwanego na zewnątrz powietrza oraz lepszą możliwość regulacji przepływów powietrza, a nadto cechuje go dłuższy okres eksploatacji, jako że wszystkie elementy systemu zlokalizowane są wewnątrz budynku. Nadto po ewentualnym zastosowaniu wentylacji z nawiewnikami ściennymi w nieruchomości powodów należałoby zabudować okna o zwiększonej izolacyjności akustycznej o dodatkowe 2 dB w stosunku do okien przy rozwiązaniu z wentylacją mechaniczną. Choć koszty wykonania wentylacji z zastosowaniem nawiewników ściennych zdają się być nieznacznie niższe od kosztów wykonania wentylacji mechanicznej, nie uwzględniają one kosztów długookresowych. Takie rozwiązanie nie powoduje podwyższenia standardu domu powodów i nie powoduje bezpodstawnego obciążenia pozwanego kosztami tego ulepszenia. Nakłady te pozwolą jedynie spełnić wytyczne, jakim powinny odpowiadać budynki zgodnie z normami powszechnie obowiązującymi. Ewentualny brak lub niesprawnie działająca wentylacja i wymiana powietrza w budynku powodów sprawia, że obiekt ten zgodnie z przepisami prawa budowlanego nie nadaje się do użytku.

W konsekwencji w ocenie Sądu wydatki na nakłady konieczne dla zapewnienia nieruchomości powodów właściwego klimatu akustycznego opiewają na kwotę 70.756,16 zł netto. Sąd uznał za zasadne doliczyć do powyższej kwoty podatek VAT w wysokości 8 %, jako że usługi budowlane czy modernizacyjne dotyczące budownictwa mieszkalnego obciążone są 8 % stawką podatku od towarów i usług (art. 41 ust. 12 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług) – w konsekwencji czego kwota ta wzrosła do wysokości 76.416,65 zł brutto. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wypłaci poszkodowanemu sumę pieniężną, odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001 r., sygn. III CZP 68/01; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 roku, sygn. I ACa 2/08).

Mając na względzie powyższe Sąd, biorąc pod uwagę żądanie powodów zasądzenia roszczenia zgodnie z udziałami spadkowymi, zasądził od pozwanego na rzecz powodów następujące kwoty: na rzecz powódki M. J. kwotę 50.944,43 zł, na rzecz powoda K. J. kwotę 12.736,11 zł i na rzecz powoda P. J. kwotę 12.736,11 zł – co sumarycznie daje kwotę 76.416,65 zł. Podział ww. kwoty na poszczególne osoby nastąpił przy uwzględnieniu, że każdy z powodów odziedziczył

spadek po uprzednim powodzie W. J. w 1/3 części - nie tracąc przy tym z pola widzenia faktu, że powódka M. J. była wraz z W. J. współwłaścicielką nieruchomości w ramach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, a zatem przypadający jej udział w należnej od pozwanego kwocie to 1/2 tej kwoty oraz dodatkowo 1/3 z pozostałej 1/2 tej kwoty, zgodnie z udziałem spadkowym, tj. łącznie udział w kwocie w wysokości 4/6.

Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem powodów tj. od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i dalej odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, opierając się przy tym na art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania pismem doręczonym w dniu 26 lutego 2014 r., zakreślając dwudniowy termin na zapłatę. Termin ten został już wcześniej tj. na etapie wyroku częściowego i rozpoznawania apelacji od niego uznany przez Sąd za zbyt krótki, z uwagi na konieczność weryfikacji wielu roszczeń, zgłoszonych pozwanemu w tamtym czasie. W konsekwencji Sąd jako adekwatny i wystarczający wskazał wówczas miesięczny termin na realizację żądania (a zatem do dnia 26 marca 2014 r.), jako że okoliczności związane z wpływem obszaru ograniczonego użytkowania na wartość nieruchomości były znane pozwanemu jako profesjonalnemu podmiotowi z racji trwających od kilku lat procesów odszkodowawczych w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania – w związku z czym pozwany powinien być świadomy swoich obowiązków, związanych z prowadzonym przedsiębiorstwem - a termin miesięczny powinien wystarczyć mu na podjęcie odpowiednich działań, zmierzających do zaspokojenia roszczenia strony powodowej po wcześniejszym przeprowadzeniu procedury wyliczenia wysokości należnych powodom i zabezpieczyć środki na ich wypłatę. Sąd nie podzielił poglądu pozwanego, że dopiero od daty doręczenia mu odpisu opinii biegłego w sprawie mógł merytorycznie zweryfikować zasadność dochodzonego roszczenia. Pozwany nie odmawia bowiem zaspokojenia roszczenia strony powodowej dlatego, że kwestionuje jego wysokość, ale dlatego, że konsekwentnie stoi na stanowisku, że w ogóle jest ono niezasadne. Postępowanie dowodowe nie miało tym samym wpływu na zmianę stanowiska pozwanego – nie ma więc podstaw do przyjęcia, że doręczenie odpisu opinii zmieniło sytuację w sprawie. W konsekwencji Sąd uznał, że odsetki od zasądzonego na rzecz powodów odszkodowania przysługują im od 27 marca 2014 r., gdyż od tego dnia pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie odszkodowania. Za przyjęcie takiego rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek przemawia stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie III CSK 170/16, gdzie wskazano, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie z wypłatą dochodzonego odszkodowania (obejmującego wskazane postacie uszczerbku majątkowego) może powstać jeszcze przed wydaniem wyroku zasądzającego odszkodowanie, jeżeli strona pozwana była skutecznie wzywana przez powoda do wypłaty odszkodowania przed takim wyrokiem. Ubocznie wskazać należy, że z uwagi na zmianę redakcyjną art. 359 § 1 k.c. od dnia 1 stycznia 2016 r. Sąd, mając na celu rozwianie wątpliwości interpretacyjnych, w wyroku podkreślił dokonaną zmianę przepisów, wskazując na konieczność zastosowania w sprawie dwóch stanów prawnych w zakresie obliczania wysokości należnych powodom odsetek.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 100 k.p.c., uznając, że zasadne będzie włożenie na pozwanego obowiązku zwrotu wszystkich kosztów procesu, gdyż strona powodowa uległa tylko co do nieznacznej, marginalnej wręcz części swego żądania tj. żądania o zasądzenie odsetek za okres od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 26 marca 2014 r. i to jedynie w ramach roszczenia, dotyczącego odszkodowania za spadek wartości rynkowej nieruchomości.

Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżył go w całości. Pozwany zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (dalej „poś”) w zw. z § 9 Uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. (dalej (...)) i art. 361 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że istnieje możliwość przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z koniecznością dostosowania nieruchomości powodów do wymogów akustycznych w sytuacji, gdy nieruchomość strony powodowej położona jest w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania (dalej (...)), wprowadzonego Uchwałą wokół (...) w P. a zapisy przedmiotowej Uchwały nie

przewidują wprowadzenia żadnych wymagań technicznych, dotyczących zabudowy mieszkalnej w strefie zewnętrznej i nie nakładają obowiązku zapewnienia właściwego komfortu akustycznego dla budynku powodów;

- art. 129 ust. 2 poś poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że przepis ten stanowi podstawę do zasądzenia odszkodowania tytułem nakładów koniecznych na rewitalizację akustyczną budynku powodów położonego w strefie zewnętrznej (...) pomimo, że brak jest obowiązku zapewnienia wymogów technicznych w budynkach mieszkalnych w tej strefie, a nadto z przepisu art. 136 ust. 3 poś wprost wynika, że odszkodowanie należy się wyłącznie w przypadku, gdy w obszarze (...) określone zostały wymagania techniczne, a takowych dla budynków mieszkalnych w strefie zewnętrznej (...) nie ma;
- art. 129 ust. 2 poś poprzez jego wadliwe zastosowanie polegające na uznaniu, że w związku z położeniem nieruchomości powodów w strefie zewnętrznej (...) występują ograniczenia w sposobie korzystania z tej nieruchomości, co może z kolei, otwierać drogę do badania podstaw do zasądzenia odszkodowania z powodu konieczności poniesienia nakładów akustycznych na tej nieruchomości;
- art. 136 ust. 3 poś poprzez jego błędną wykładnię lub niezastosowanie w sytuacji, gdy z przepisu tego jednoznacznie wynika, że podlegającą naprawieniu szkodą w rozumieniu art. 129 ust. 2 poś są koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków, zaś w przypadku budynków mieszkalnych położonych w strefie zewnętrznej (...) żadnych wymagań technicznych nie określono;
- art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i w skutek czego błędne przyjęcie, że odsetki winny zostać liczone od dnia 27 marca 2014 r., a nie od daty wyrokowania, względnie doręczenia odpisu opinii biegłego stronie pozwanej,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, schematyczną i pobieżną ocenę materiału dowodowego, nierozważenie go w sposób wszechstronny, a w efekcie nieustalenie lub błędne ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a ujawniające się poprzez pominięcie faktu, że powodowie nie wykazali, by doznali ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości, co jest bezwzględną przesłanką przewidzianą przez art. 129 ust. 2 poś;
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. poprzez niewystarczające wskazanie w uzasadnieniu wyroku, na czym polegało ograniczenie powodów w zakresie korzystania przez nich z nieruchomości położonej w strefie zewnętrznej (...).

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o oddalenie powództwa; ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji; zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od ogłoszenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja w pewnej części okazała się uzasadniona.

Rację ma skarżący, że, z uwagi na specyfikę rozpoznawanych roszczeń, nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powodów odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie już od daty wyznaczonej wezwaniem do zapłaty z 26 lutego 2014 r. (ściślej – od przyjętej w wyroku daty 27 marca 2014 r.).

Co prawda, rzeczywiście sposób oznaczania wymagalności roszczeń tzw. bezterminowych, do których zalicza się niewątpliwie roszczenie odszkodowawcze, wyznacza treść przepisu art. 455 kc.

Co do zasady zatem odpowiedzialny za szkodę pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia odszkodowawczego z momentem otrzymania od poszkodowanego wezwania do likwidacji szkody.

W przypadku, gdy odszkodowanie ma nastąpić w formie pieniężnej, od tej chwili wierzyciel ma prawo żądania zapłaty na swoją rzecz odsetek za opóźnienie na podstawie przepisu art. 481 kc, pod warunkiem, że w wezwaniu o zapłatę skonkretyzował także swoje roszczenie co do wysokości.

Reguła ta nie może jednak być stosowana w sposób schematyczny, nieracjonalny i sprzeczny z poczuciem sprawiedliwości.

Przyjąć należy, że przedmiotowe wezwanie, o jakim mowa w art. 455 kc, może wywołać omawiane skutki jedynie wówczas, gdy w konkretnych okolicznościach faktycznych z jego treści można z wysokim prawdopodobieństwem przyjąć, że rzeczywiście doszło do powstania szkody, w określonej w wezwaniu wysokości, oraz że adresat wezwania ponosi za nią odpowiedzialność.

Tego rodzaju cech nie nosi wezwanie wystosowane przez powodów w skierowanym do pozwanego piśmie z dnia 26 lutego 2014 r.

Określono w nim w sposób arbitralny, że, na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, doszło do konieczności poniesienia przez nich wydatków na rewitalizację akustyczną budynku a także w sposób dowolny wskazano wysokość rzekomej, powstałej z tego tytułu szkody.

W wezwaniu tym nie powołano się na żadne obiektywne okoliczności faktyczne, które czyniłyby prawdopodobnymi takie twierdzenia.

Nie podano w szczególności jakichkolwiek danych i obliczeń, które żądanie zapłaty czyniłyby prawdopodobnym.

Wymaga przy tym podkreślenia, że samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania (o.o.u.) nie prowadzi do domniemania, że w związku z tym powstaną szkody w postaci konieczności dokonania we wszystkich budynkach mieszkalnych nakładów związanych z zapewnieniem zwiększonej ochrony akustycznej.

Stwierdzenie tego wymaga zwykle, tak jak w realiach rozpoznawanej sprawy, przeprowadzenia, czasami długotrwałych, badań specjalistycznych.

Wszystkie istotne dla takich ustaleń okoliczności zostały ustalone dopiero w toku postępowania sądowego, w oparciu o wydane w sprawie opinie biegłych T. W. oraz Z. B..

Opinie te zostały wydane przy uwzględnieniu cen aktualnych na daty ich opracowania.

Zatem jako miarodajną datę, w której można uznać pozwanego jako pozostającego w opóźnieniu, skutkującym odpowiedzialnością odsetkową na podstawie art. 481 kc, należy uznać upływ tygodnia od doręczenia mu opinii biegłego B., zawierającej ostateczne wyliczenie szkody, a co nastąpiło w dniu 31 stycznia 2019r. (k. 707).

Tygodniowy termin był bowiem wystarczający dla dokonania przez dłużnika analizy otrzymanej opinii i podjęcia decyzji o zapłacie odszkodowania.

Dotyczy to jednak tylko tej części roszczenia, która do tej daty objęta była powództwem, czyli kwoty 2.000 zł.

Co do pozostałej części roszczenia pozwany pozostawał w opóźnieniu dopiero od dnia następnego po dacie doręczenia mu pisma procesowego, zawierającego rozszerzenie roszczeń pozwu, czyli od dnia 24 kwietnia 2019 r. (pismo procesowe zawierające rozszerzenie powództwa doręczono pozwanemu w dniu 23 kwietnia 2019 r., k. 732).

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 kpc oraz powołanych przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W pozostałej części apelację natomiast należało uznać za bezzasadną.

Nie doszło bowiem do naruszenia przez Sąd Okręgowy wskazywanych tam przepisów prawa materialnego i procesowego.

W szczególności nie ma podstaw do podważania stanowiska sądu, zgodnie z którym na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. nieruchomości powodów, mimo, że położona jest w tzw. strefie zewnętrznej o.o.u., dotknięta została ograniczeniami, skutkującymi koniecznością poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną należącego do nich budynku mieszkalnego.

Uzupełniając w tym zakresie argumentację sądu należy wskazać, że ograniczenie to wynika nie tylko z faktycznego hałasu, jaki powstaje w związku z funkcjonowaniem portu lotniczego, ale także wprost z normatywnych postanowień uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. o utworzeniu o.o.u.

Co prawda rzeczywiście dopuszczone w strefie zewnętrznej oou poziomy równoważnego dźwięku A pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych LAeq określono w przedziałach: dla pory dziennej między 55 dB a 60 dB, a dla pory nocnej między 45 dB a 50 dB, co oznacza, że nie ulegają w ten sposób przekroczeniu ogólnie obowiązujące normy dla tego źródła hałasu, wynikające z przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn. Dz. U. 2014.112, por. Tabela 2.2 stanowiąca załącznik do Rozporządzenia).

Należy pamiętać jednak, że podstawą do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania był nie tylko hałas pochodzący od startów, lądowań i przelotów samolotów, ale także ten, który pochodzi z innych źródeł, związanych z działalnością lotniska.

Dla określenia poziomów powszechnie dopuszczalnych poziomów hałasu pochodzącego z tych źródeł miarodajne są natomiast parametry wnikające z Tabeli 1, stanowiącej załącznik do w/w Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. (por. też § 2 pkt. 6 a uchwały o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania)

Określono tam górne dopuszczalne poziomy hałasu pochodzącego od pozostałych obiektów i działalności (tu – działalności lotniska innej, niż starty, lądowania i przeloty samolotów) dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (Tabela 1.2 a): **w porze dziennej 50 dB**, a **w porze nocnej 40 dB**.

Tymczasem w uchwale z dnia 30 stycznia 2012r. o utworzeniu o.o.u. dla strefy zewnętrznej tego obszaru ustanowiono dopuszczalne normy hałasu pochodzącego z tego źródła: **w porze dziennej 55 dB** oraz **w porze nocnej 45 dB** (por. § 4 pkt. 1 b uchwały o utworzeniu o.o.u.).

Niezależnie od tego, w orzecznictwie utrwalila się wykładnia, zapoczątkowana postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010r. w sprawie III CZP 128/09 (LEX nr 578138), zgodnie z którą za ograniczenie, o jakim mowa w przepisie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, mogące powodować szkodę w postaci czy to spadku wartości nieruchomości, czy też potrzeby poniesienia kosztów rewitalizacji akustycznej budynków mieszkalnych, można uznać samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, prowadzące do konieczności znoszenia dopuszczonych na tym obszarze immisji (np. hałasu) w stopniu większym, niż wynikające z norm powszechnie

obowiązujących (z ostatnich judykatów por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2016r. w sprawie II CSK 113/16, LEX nr 2177083).

Nie mają natomiast decydującego znaczenia szczegółowe ograniczenia co do możliwości zagospodarowania nieruchomości wprowadzone postanowieniami aktu o utworzeniu obszaru odgraniczonego użytkowania.

Jak wyżej wskazano, dla strefy zewnętrznej o.o.u., w której położona jest nieruchomość powodów, dopuszczone zostało przekraczanie norm hałasu, związanego z funkcjonowaniem lotniska, ponad normy powszechnie obowiązujące.

Jak wynika z opinii biegłej T. W. z tego, i wyłącznie z tego powodu budynek należący do powodów przestał spełniać wymagane normy ochrony budynków mieszkalnych przed hałasem, wynikające z Polskich Norm oraz przepisów prawa budowlanego.

Powstała w ten sposób w majątku powodów szkoda polegająca na konieczności wydatkowania określonych środków pieniężnych w celu doprowadzenia budynku do stanu, zapewniającego ochronę przed hałasem zgodną z obowiązującymi normami, która to szkoda pozostaje w normalnym związku przyczynowym (art. 361 § 1 kc) z ustanowieniem o.o.u.

Gdyby bowiem nie wprowadzenie o.o.u. i zalegalizowanie w ten sposób przekraczania norm hałasu przez funkcjonowanie lotniska, budynek powodów spełniałby wymagania ochrony przed hałasem wynikające z prawa budowlanego.

Bez istotnego znaczenia jest natomiast okoliczność, że w uchwale o wprowadzeniu o.o.u. z 29 lutego 2012r. dla strefy zewnętrznej nie prowadzono wprost wymagań technicznych dla budynków mieszkalnych polegających na zapewnieniu w nich właściwego klimatu akustycznego.

Oznacza to jedynie tyle, że podstawą roszczeń właścicieli o naprawienie tego rodzaju szkody nie staje się wprost przepis art. 136 ust. 3 p.o.ś., jakkolwiek rozważać można, czy nie powinien on znajdować zastosowania do tego rodzaju przypadków w drodze analogii.

Wystarczającą podstawę dla roszczeń powodów stanowi natomiast ogólny przepis art.129 ust. 2 p.o.ś.

Nie sposób byłoby przyjąć, także w świetle konstytucyjnych zasad ochrony własności oraz równości praw i obowiązków obywateli, aby właściciele nieruchomości położonych w strefie zewnętrznej o.o.u., mimo objęcia ich także ograniczeniami wynikającymi z obowiązku tolerowania podwyższonych norm hałasu, wprowadzonymi aktem władzy publicznej, pozbawieni zostali prawa do rekompensaty wynikających stąd szkód majątkowych. W rzeczywistości znajdują się oni bowiem w identycznej sytuacji faktycznej, jak właściciele nieruchomości znajdujących się w strefie wewnętrznej.

Nadto powodowie mają zarówno prawo, jak i obowiązek utrzymywania stanu budynku zgodnie z obowiązującymi normami budowlanymi, w tym dotyczącymi ochrony budynku przed hałasem, z uwagi na treść przepisów art. 5 oraz art. 61 pkt. 1) prawa budowlanego a także § 323 ust. i § 325 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jedn. Dz. U. 2019. 1065).

Przesądzono już także w judykaturze, że prawo do żądania odszkodowania z tytułu konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych w budynkach objętych o.o.u. nie jest uzależnione od wykazania przez właścicieli nieruchomości, że wydatki w tym celu rzeczywiście zostały już poniesione (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012r. w sprawie II CSK 254/12, LEX nr 1294477).

Zasada ta musi znajdować zastosowanie także w stosunku do powodów jako właścicieli nieruchomości położonej w strefie zewnętrznej o.o.u.

Jak już wyżej powiedziano, nie ma wystarczających przesłanek aksjologicznych i prawnych dla różnicowania uprawnień osób posiadających nieruchomości w poszczególnych strefach o.o.u. z punktu widzenia przysługujących im środków dla usunięcia skutków wprowadzenia przez władzę publiczną ograniczeń w sposobie korzystania z ich własności.

W innym przypadku mogłoby bowiem dojść do sytuacji, gdy prawo poszkodowanych do zamieszkiwania w niezbędnym dla higieny fizycznej i psychicznej komforcie akustycznym uzależnione zostałyby od poziomu ich zamożności.

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 391 kpc, rozdzielając je między stronami proporcjonalnie do wyników tego postępowania.

Jakkolwiek zasadnicze zarzuty apelacji nie zostały uwzględnione, to nie można pomijać, że rezultatem wniesienia środka zaskarżenia było oddalenie w znacznej części roszczeń odsetkowych.

Należy mieć na względzie, że dla oceny, w jakim zakresie strona wygrywa spór o świadczenie pieniężne, istotne znaczenie ma także okoliczność, w jakiej części uwzględnione zostaje dochodzone obok roszczenia głównego żądanie zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego roszczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012r. w spr. IV CZ 119/11, Legalis nr 480496).

Niejednokrotnie bowiem w praktyce roszczenie o odsetki, jakkolwiek pozostaje bez wpływu na określenie wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) w rozumieniu art. 20 kpc, wysokość opłat sądowych itp., to stanowi istotny wartościowo składnik żądań powództwa (wniosków środka zaskarżenia).

Oczywiście, uwzględnieniu dla oceny w jakim zakresie ostatecznie każda ze stron wygrywa spór podlegają jedynie odsetki dochodzone od roszczenia głównego za okres sprzed wniesienia (rozszerzenia) powództwa.

Z momentem wniesienia pozwu następuje bowiem stabilizacja wartości przedmiotu sporu we wszystkich aspektach.

Dla wyliczeń pozwalających ustalić, w jakim zakresie apelacja pozwanego została uwzględniona należy zatem, kierując się powyższymi zasadami, do wartości zaskarżonego roszczenia głównego (76.416,65 zł) doliczyć równowartość odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty rozszerzającej powództwo (74.416,65 zł) za okres od dnia 27 marca 2014 r. do dnia 9 kwietnia 2019 r., czyli kwotę 30.311,02 zł, co razem dawało wartość wszystkich zaskarżonych rozstrzygnięć w wysokości 106.727,67 zł.

Oznacza to, że wnioski apelacji uwzględnione zostały w ok. 28 % (30.311.02z/ 106.727,67 zł), a oddalone w 72% i w takich proporcjach podlegały rozliczeniu między stronami koszty postępowania odwoławczego.

W postępowaniu tym pozwany poniósł koszty w łącznej wysokości 7.871 zł (opłata sądowa od apelacji 3.821 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika 4.050 zł), a powodowie w wysokości 4.050 zł (wynagrodzenie pełnomocnika).

Razem koszty te wyniosły zatem kwotę 11.921 zł, z czego powodów obciążało 28%, czyli kwota 3.338 zł.

Oznacza to, że z omawianego tytułu pozwany zobowiązany jest do zwrotu powodom kwoty **712 zł** (4.050 zł – 3.338 zł).

Mikołaj Tomaszewski Karol Ratajczak Bogdan Wysocki

--	--	--